

eul_wid: jyc-aa

Ψευδο-Ἑλληνισταί · Pseudo-Hellenistic Authors

Fragments on the Divine Nature

Ἀποσπάσματα περὶ Θεΐας Φύσεως

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic

Dialect: Κοινή Koine (frg)

Domain: Φιλοσοφία Philosophy

Format: Πραγματεία Treatise

a1_a2 Aeschylus Ps.

a1 Just., de Mon., 2: Πρῶτος μὲν γὰρ Αἰσχύλος, τὴν τῶν καθ' ἑαυτὸν λόγων σύνταξιν ἐκθείς, καὶ τὴν περὶ θεοῦ τοῦ μόνου ἐξήνεγκε φωνήν, ὡς λέγει· χώριζε θνητῶν τὸν θεὸν καὶ μὴ δόκει ὅμοιον σαυτῷ σάρκινον καθεστάναι. οὐκ οἶσθα δ' αὐτόν· ποτὲ μὲν ὡς πῦρ φαίνεται ἄπλατος ὁρμή, ποτὲ δὲ ὕδωρ, ποτὲ [δὲ] γνόφος· καὶ θηρσὶν αὐτὸς γίνεται παρεμφερής, ἀνέμῳ νεφέλῃ τε καὶ ἀστραπῇ, βροντῇ, βροχῇ. ὑπηρετεῖ δὲ αὐτῷ θάλασσα καὶ πέτραι, καὶ πᾶσα πηγὴ καὶ ὕδατος συστήματα. τρέμει δ' ὄρη καὶ γαῖα καὶ πελώριος βυθὸς θαλάσσης καὶ ὀρέων ὕψος μέγα, ἐπὰν ἐπιβλέψῃ γοργὸν ὄμμα δεσπότου. πάντα δυνατὴ γὰρ δόξα ὑψίστου <θεοῦ>. Clem. ^[15]

a2 Alex., Strom. 5, 14.131, 2—3: Πάλιν αὖ Αἰσχύλος μὲν ὁ τραγωδοποιός, τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ παρατιθέμενος, οὐκ ὀκνεῖ καὶ ὑψιστον αὐτὸν προσαγορεύειν διὰ τούτων· χώριζε θνητῶν τὸν θεὸν καὶ μὴ δόκει ὅμοιον σαυτῷ σάρκινον καθεστάναι. οὐκ οἶσθα δ' αὐτόν· ποτὲ μὲν ὡς πῦρ φαίνεται ἄπλατος ὁρμή, ποτὲ δὲ ὕδωρ, ποτὲ [δὲ] γνόφος· καὶ θηρσὶν αὐτὸς γίνεται παρεμφερής, ἀνέμῳ νεφέλῃ τε καὶ ἀστραπῇ, βροντῇ, βροχῇ. ὑπηρετεῖ δὲ αὐτῷ θάλασσα καὶ πέτραι, καὶ πᾶσα πηγὴ καὶ ὕδατος συστήματα. τρέμει δ' ὄρη καὶ γαῖα καὶ πελώριος βυθὸς θαλάσσης καὶ ὀρέων ὕψος μέγα, ἐπὰν ἐπιβλέψῃ γοργὸν ὄμμα δεσπότου. πάντα δυνατὴ γὰρ δόξα ὑψίστου <θεοῦ>. Sophocles Ps. ^[15]

b1 Just., de Mon., 2: Οὐ μόνον δὲ οὗτος (Αἰσχύλος) τὴν περὶ θεοῦ ἐμνήθη γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ Σοφοκλῆς τὴν τοῦ μόνου ποιητοῦ τῶν ὅλων καὶ ἐνὸς θεοῦ ἱστορεῖ τάξιν οὕτως· εἷς ταῖς ἀληθείαισιν, εἷς ἐστι <ν> θεός, ὃς οὐρανὸν τε ἔτευξε καὶ γαῖαν μακρὴν πόντου τε χαροπὸν οἶδμα καὶ ἀνέμων βίαν. θνητοὶ δὲ πολλοὶ καρδίαν πλανώμενοι, ἰδρυσάμεσθα πημάτων παραψυχὴν θεῶν ἀγάλματα ἐκ λίθων, ἢ χαλκῶν ἢ χρυσοτεύκτων ἢ ἐλεφαντίνων τύπους· θυσίας τε τούτοις καὶ κακὰς πανηγύρεις στέφοντες, οὕτως εὐσεβεῖν νομίζομεν. Clem. ^[15]

b2 Alex., Strom., 5, 14.113, 2: (113, 1:) Ὁ μὲν Σοφοκλῆς, ὡς φησιν Ἑκαταῖος ὁ τὰς ἱστορίας συνταξάμενος ἐν τῷ Κατ' Ἀβραμὸν καὶ τοὺς Αἰγυπτίους, ἄντικρυς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐκβοᾷ· Clem. Alex., Protr., 7, 74, 2: ὁ δὲ τοῦ Σοφίλλου Σοφοκλῆς· εἷς ταῖς ἀληθείαισιν, εἷς ἐστι <ν> θεός, ὃς οὐρανὸν τε ἔτευξε καὶ γαῖαν μακρὴν πόντου τε χαροπὸν οἶδμα καὶ ἀνέμων βίαν. θνητοὶ δὲ πολλοὶ καρδίαν πλανώμενοι, ἰδρυσάμεσθα πημάτων παραψυχὴν θεῶν ἀγάλματα ἐκ λίθων, ἢ χαλκῶν ἢ χρυσοτεύκτων ἢ ἐλεφαντίνων τύπους· θυσίας τε τούτοις καὶ κακὰς πανηγύρεις στέφοντες, οὕτως εὐσεβεῖν νομίζομεν. Euripides Ps. ^[15]

- c1 Just., de Mon., 2: Ἀλλὰ καὶ Φιλήμων, τὰ ἀρχαῖα εὐπορήσας φράσαι, κοινωνεῖ τῇ περὶ τῶν ὄντων γνώσει, ὡς γράφει· θεὸν δὲ ποῖον, εἰπέ μοι, νοητέον; τὸν πάνθ' ὀρῶντα καὐτὸν οὐχ ὀρώμενον, Εὐριπίδης λέγει. Clem. ^[5]
- c2 Alex., Protr., 6, 68, 3: καὶ ἄκοντες μὲν ὁμολογοῦσιν ἓνα γε εἶναι θεόν, ἀνώλεθρον καὶ ἀγέννητον ... θεὸν δὲ ποῖον, εἰπέ μοι, νοητέον; τὸν πάνθ' ὀρῶντα καὐτὸν οὐχ ὀρώμενον, Εὐριπίδης λέγει. Orpheus Ps. ^[5]
- d Just., Cohort., 15: Ὁρφεὺς γοῦν, ὁ τῆς πολυθεότητος ὑμῶν, ὡς ἂν εἴποι τις, πρῶτος διδάσκαλος γεγονώς, οἷα πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μουσαῖον καὶ τοὺς λοιποὺς γνησίους ἀκροατὰς ὕστερον περὶ ἑνὸς καὶ μόνου θεοῦ κηρύττει λέγων, ἀναγκαῖον ὑπομνήσαι ὑμᾶς. Ἐφη δὲ οὕτως. Ps. Just., de Mon., 2: Μαρτυρήσει δέ μοι καὶ Ὁρφεύς, ὁ παρεισαγαγὼν τοὺς τριακοσίους ἐξήκοντα θεοὺς, ἐν τῷ Διαθῆκαι ἐπιγραφομένῳ βιβλίῳ, ὅποτε μετανοῶν ἐπὶ τούτῳ φαίνεται ἐξ ὧν γράφει. Clem. Alex., Protr., 7, 74, 4 (74, 3): ὁ δὲ Θράκιος ἱεροφάντης καὶ ποιητὴς ἅμα, ὁ τοῦ Οἰάγρου Ὁρφεύς, μετὰ τὴν τῶν ὀργίων ἱεροφαντίαν καὶ τῶν εἰδώλων τὴν θεολογίαν, παλινωδίαν ἀληθείας εἰσάγει, τὸν ἱερὸν ὄντως ὁψέ ποτε, ὅμως δ' οὖν ἄδων λόγον. Eus., Praep. Ev., 13, 12, 5 (12, 4): ἔτι δὲ καὶ Ὁρφεύς ἐν ποιήμασι τῶν κατὰ τὸν Ἱερὸν Λόγον αὐτῷ λεγομένων οὕτως ἐκτίθεται περὶ τοῦ διακρατεῖσθαι θεία δύναμις τὰ πάντα καὶ γενητὰ ὑπάρχειν καὶ ἐπὶ πάντων εἶναι τὸν θεόν. λέγει δ' οὕτως. Theos. Tub., (Χρησιμοὶ τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν) 56 (§ 55): Ὅτι Ὁρφεύς, ὁ Οἰάγρου τοῦ Θρακός, πρότερον μὲν ὕμνους τινὰς εἰς τοὺς ἐξαγίστους θεοὺς ἐξυφάνας καὶ τὰς μιὰς γενέσεις αὐτῶν διηγησάμενος, εἶτα, συνεῖς ὥσπερ τὸ δυσσεβὲς τοῦ πράγματος, μετέθηκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ μόνον καλὸν καὶ τὸν ὄντως ὑμνῶν θεὸν καὶ τὴν τῶν πάλαι Χαλδαίων σοφίαν, δηλαδὴ τὴν τοῦ Ἀβραάμ, ἐπαινῶν, παραινεῖ τῷ ἰδίῳ παιδί Μουσαίῳ τοῖς μὲν φθάσαι μυθευθῆναι μὴ πείθεσθαι, τοῖς δὲ ῥηθήσεσθαι μέλλουσι προσέχειν τὸν νοῦν. ἔστι δὲ τὰ ἔπη ταῦτα. φθέγγομαι οἷς θέμις ἐστὶ· θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι, φεύγοντες δικαίων θεσμούς, θεῖοιο τιθέντος (Τ: θεῖόν τε νόημα) πάντες ὁμῶς (Ε: πᾶσιν ὁμοῦ)· σὺ δ' ἄκουε, φαεσφόρου ἔκγονε Μήνης, Μουσαῖ'. ἐξερέω γὰρ ἀληθέα· μηδέ σε τὰ πρὶν ἐν στήθεσσι φανέντα φίλης αἰῶνος ἀμέρη, εἰς δὲ λόγον θεῖον βλέψας τούτῳ προσέδρευε, ἰθύνων κραδίης νοερὸν κύτος· εὖ δ' ἐπίβαινε ἀτραπιτοῦ, μοῦνον δ' ἐσώρα κόσμοιο ἄνακτα (ΕΤ: τυπωτὴν) ἀθάνατον. παλαιὸς δὲ λόγος περὶ τοῦδε φαίνει· εἷς ἔστ', αὐτογενής, ἑνὸς ἔκγονα πάντα τέτυκται, (Ε: αὐτοτελής, αὐτοῦ δ' ὑπο πάντα τελεῖται,) ἐν δ' αὐτοῖς αὐτὸς περινίσσεται (J: περιγίνεται), οὐδέ τις αὐτὸν εἰσοράα θνητῶν, αὐτὸς δὲ γε πάντας ὁράται. (Ε: ψυχὴν θνητῶν, νῶ δ' εἰσοράαται.) αὐτὸν δ' οὐχ ὀρόωσι· περὶ γὰρ νέφος ἐστήρικται· οὗτος δ' ἐξ ἀγαθοῦ κακὸν θνητοῖσι δίδωσι (C 1 : φυτεύει) (ΕΤ: αὐτὸς δ' ἐξ ἀγαθῶν θνητοῖς κακὸν οὐκ ἐπιτέλλει) ἀνθρώποις αὐτῷ δὲ χάρις καὶ μῖσος ὅπηδεῖ· καὶ πόλεμον κρυόνετα καὶ ἄλγεα δακρυόνετα. (ΕΤ: καὶ πόλεμος καὶ λοιμὸς ἰδ' ἄλγεα δακρυόνετα) οὐδέ τις ἔσθ' ἕτερος χωρὶς μεγάλου βασιλῆος. (Ε: σὺ δὲ κεν ρέα πάντ' ἐσορήσω,) (Τ: οὐδεὶς ἔσθ' ἕτερος, τῷ κεν ρέα πάντ' ἐσορήται.) αἶ κεν ἴδῃς αὐτόν· πρὶν δὴ ποτε δεῦρ' ἐπὶ γαῖαν τέκνον ἐμόν, δείξω σοι, ὅπηνίκα δέρκομαι αὐτοῦ ἵχνια καὶ χεῖρα στιβαρὴν κρατεροῦ θεοῖο. αὐτὸν δ' οὐχ ὀρόω· περὶ γὰρ νέφος ἐστήρικται. πᾶσιν γὰρ θνητοῖς θνηταὶ κόραι εἰσὶν ἐν ὅσοις μικραὶ, ἐπεὶ σάρκες τε καὶ ὅστέα (C 1 + ἐμπεφυῖα) ἐμπεφύασιν, ἀσθενέες δ' ἰδέειν Δία τὸν πάντων μεδέοντα. ^[45]
- d (50) λοιπὸν ἐμοί· στᾶσιν δὲ δεκάπτυχον ἀνθρώποισιν. οὐ γὰρ κέν τις ἴδοι θνητῶν μερόπων κραινόντα (Τ: κρείοντα), εἰ μὴ μουνογενὴς τις ἀπορρῶξ φύλου ἄνωθεν Χαλδαίων· ἴδρις γὰρ ἔην ἄστροιο πορείης καὶ σφαίρης κίνημ' ἀμφὶ χθόνα ὡς περιτέλλει (Τ: ἢτ' ἀμφὶς ὁχῆρος ἀεὶ περιτέλλει) κυκλοτερὲς ἐν ἴσῳ τε κατὰ σφέτερον κνώδακα πνεύματα δ' ἠνιοχεῖ περὶ τ' ἡέρα καὶ περὶ χεῦμα νάματος· ἐκφαίνει δὲ πυρὸς σέλας ἱφιγενήτου. (Τ: ἐκφαίνει δὲ πυρὸς σέλατα, διαφεγγέα πάντη.) οὗτος γὰρ χάλκειον ἐς οὐρανὸν ἐστήρικται (C 2 ΕΤ: αὐτὸς δὲ μέγαν αὖθις

ἐπ' οὐρανὸν ἐστήρικται) χρυσέω εἶνι θρόνων· γαίῃ δ' ὑπὸ ποσσὶ βέβηκε, χεῖρά τε δεξιτερὴν ἐπὶ τέρματος ὠκεανοῖο πάντοθεν ἐκτέτακεν· περὶ γὰρ τρέμει οὖρεα μακρὰ (C 2 E: ἐκτέτακεν ὀρέων δὲ τρέμει βάσις ἔνδοθι θυμῷ) (T: πάντοθεν ἐκτέτακεν, ὀρέων δὲ τρέμει βάσις αὐτόν) καὶ ποταμοὶ πολιῆς τε βάθος χαροποῖο θαλάσσης, οὐδὲ φέρειν δύναται κρατερὸν μένος. ἔστι δὲ πάντῃ αὐτὸς ἐπουράνιος καὶ ἐπὶ χθονὶ πάντα τελευτᾷ, ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων καὶ μέσσην ἡδὲ τελευτήν, (T: ἥ δ' αὖ μέσον, ἥ δὲ τελευτήν) ὡς λόγος ἀρχαίων, ὡς ὕδογενὴς διέταξεν, ἐκ θεόθεν γνῶμησι λαβὼν κατὰ δίπλακα θεσμόν. ἄλλως οὐ θεμιτὸν δὲ λέγειν· τρομέω δέ γε γυῖα, (T: ἀλλ'—ὡς οὐ θεμιτόν με λέγειν, τρομέω δὲ τελίην—) ἐν νόῳ· ἐξ ὑπάτου κραίνει περὶ πάντ' ἐνὶ τάξει. ὦ τέκνον, σὺ δὲ τοῖσι νόοις πελάζεις, γλώσσης (T: σοῖσι νόοις πέλας ἴσθι ἐς αὐτόν,) εὖ μάλ' ἐπικρατέων, στέρνοισι δὲ ἔνθεο φήμην. (T: μὴδ' ἀπόδος, μάλ' ἐπικρατέων στέρνοις θεοφήμην.) Pythagoras Κοινωνεῖ δ' αὐτῷ (= Ὀρφεύς) καὶ Πυθαγόρας ἐν οἷς γράφει· Εἴ τις ἐρεῖ· Θεὸς εἰμι πάρεξ ἑνός, οὗτος ὀφείλει Κόσμον ἴσον τούτῳ στήσας εἰπεῖν· Ἐμὸς οὗτος, Κούχῃ μόνον στήσας εἰπεῖν ἐμὸς, ἀλλὰ κατοικεῖν Αὐτὸς ἐν ᾧ πεποίηκε· πεποίηται δ' ὑπὸ τούτου. ^[5]

tf1_f2 Sophocles Ps.

f1 Just., de Mon., 3: Καὶ περὶ τοῦδε ὅτι μόνος δυνατός ἐστι καὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ συντελουμένων πράξεων καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον ἀγνωσίας κρίσιν ἐνστήσασθαι, οἰκείους μάρτυρας παραστήσαι ἔχω· καὶ πρῶτόν γε Σοφοκλέα, καὶ περὶ τούτου λέγοντα· ἔσται γάρ, ἔσται κεῖνος αἰῶνος χρόνος, ὅταν πυρὸς γέμοντα θησαυρὸν σχάσῃ χρυσωπὸς αἰθήρ, ἡ δὲ βοσκηθεῖσα φλοῦξ ἅπαντα τάπιγεια καὶ μετάρσια φλέξει μανεῖσα. καὶ μετ' ὀλίγα αὐθις ἐπιφέρει· ἐπὶ δὲ ἐκλίπῃ τὸ πᾶν, φροῦδος μὲν ἔσται κυμάτων ἅπας βυθός, γῆ δὲ ἐδράνων ἔρημος, οὐδ' ἀήρ ἔτι πτερωτὰ φύλα βαστάσει πυρουμένη, Ju.: + Καὶ γὰρ καθ' ἄδην δύο τρίβους νομίζομεν, Μίαν δικαίων χάτέραν τῶν ἀδίκων. κάπειτα σώσει πάντα ἃ πρόσθ[εν] ἀπώλεσεν. Clem. ^[20]

f2 Alex., Strom., 5, 14.121, 4: (121, 1:) (Δίφιλος πάλιν ὁ κωμικὸς τοιαῦτά τινα περὶ τῆς κρίσεως διαλέγεται) ... συνᾶδει δὲ τούτοις ἡ ταγῳδία διὰ τῶνδε· ἔσται γάρ, ἔσται κεῖνος αἰῶνος χρόνος, ὅταν πυρὸς γέμοντα θησαυρὸν σχάσῃ χρυσωπὸς αἰθήρ, ἡ δὲ βοσκηθεῖσα φλοῦξ ἅπαντα τάπιγεια καὶ μετάρσια φλέξει μανεῖσα. καὶ μετ' ὀλίγα αὐθις ἐπιφέρει· ἐπὶ δὲ ἐκλίπῃ τὸ πᾶν, φροῦδος μὲν ἔσται κυμάτων ἅπας βυθός, γῆ δὲ ἐδράνων ἔρημος, οὐδ' ἀήρ ἔτι πτερωτὰ φύλα βαστάσει πυρουμένη, Ju.: + Καὶ γὰρ καθ' ἄδην δύο τρίβους νομίζομεν, Μίαν δικαίων χάτέραν τῶν ἀδίκων. κάπειτα σώσει πάντα ἃ πρόσθ[εν] ἀπώλεσεν. Diphilus Ps. ^[15]

g1 Just., de Mon., 3: Ἀλλὰ καὶ Φιλήμων πάλιν· Οἶε σὺ τοὺς θανόντας, ὦ Νικήρατε, τρυφῆς ἀπάσης μεταλαβόντας ἐν βίῳ, Ju.: + Καὶ γῆν καλύψειν, ὡς ἀπὸ τοῦ πάντ' εἰς χρόνον πεφευγέναι τὸ θεῖον ὡς λεληθότας; ἔστιν Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάντα ὁρᾷ. καὶ γὰρ καθ' Ἀἰδὴν δύο τρίβους νομίζομεν· μίαν δικαίων, ἑτέραν δὲ ἀσεβῶν εἶναι ὁδόν. καί· εἰ τοὺς δύο καλύψει ἡ γῆ (φησι) τῷ παντὶ χρόνῳ, Ju. + Εἰ γὰρ δίκαιος κάσεβῆς ἔξουσιν ἕν, ἄρπαζε ἀπελθὼν, κλέπτε, ἀποστέρει, κύκα· μὴδὲν πλανηθῆς· ἔστι καὶ ἐν Ἀΐδου κρίσις, ἣν περ ποιήσει [ὁ] θεὸς ὁ πάντων δεσπότης, οὗ τὸ ὄνομα φοβερόν [ἐστιν] οὐδ' ἂν ὀνομάσαιμι ἐγώ· Καὶ Εὐριπίδης· ὃς τοῖς ἀμαρτάνουσι πρὸς μῆκος βίον δίδωσιν. Εἴ τις δὲ θνητῶν οἶεται τὸ ὑφ' ἡμέραν κακόν τι πράσσειν τοὺς θεοὺς λεληθέναι, δοκεῖ πονηρὰ καὶ δοκῶν ἀλίσκεται, ὅταν σχολὴν ἄγουσα τυγχάνῃ Δίκη. Ὁρᾶτε ὅσοι δοκεῖτε οὐκ εἶναι θεόν. Ju. + Δὶς ἐξαμαρτάνοντες οὐκ εὐγνωμόνως· ἔστι <ν> γάρ, ἔστιν· εἰ δὲ τις πράττει καλῶς, κακὸς πεφυκώς, τὸν χρόνον κερδαινέτω· χρόνῳ γὰρ οὗτος ὕστερον δώσει Δίκην. Clem. ^[25]

g2 Alex., Strom., 5, 14.121, 1—3: Δίφιλος πάλιν ὁ κωμικὸς τοιαῦτά τινα περὶ τῆς κρίσεως διαλέγεται· Οἶε σὺ τοὺς θανόντας, ὦ Νικήρατε, τρυφῆς ἀπάσης μεταλαβόντας ἐν βίῳ, Ju.: + Καὶ γῆν καλύψειν, ὡς ἀπὸ τοῦ πάντ' εἰς χρόνον πεφευγέναι τὸ θεῖον ὡς λεληθότας; ἔστιν Δίκης

ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάντα ὄρα. καὶ γὰρ καθ' Ἄιδην δύο τρίβους νομίζομεν· μίαν δικαίων, ἑτέραν δὲ ἀσεβῶν εἶναι ὁδόν. καί· εἰ τοὺς δύο καλύψει ἡ γῆ (φησι) τῷ παντὶ χρόνῳ, Ju. + Εἰ γὰρ δίκαιος κάσεβῆς ἔξουσιν ἔν, ἄρπαζε ἀπελθὼν, κλέπτε, ἀποστέρει, κύκα· μηδὲν πλανηθῆς· ἔστι καὶ ἐν Ἄιδου κρίσις, ἣν περ ποιήσει [ὁ] θεὸς ὁ πάντων δεσπότης, οὗ τὸ ὄνομα φοβερόν [ἐστιν] οὐδ' ἂν ὀνομάσαιμι ἐγώ· Καὶ Εὐριπίδης· ὅς τοις ἀμαρτάνουσι πρὸς μῆκος βίον δίδωσιν. Εἴ τις δὲ θνητῶν οἶται τὸ ὑφ' ἡμέραν κακόν τι πράσσων τοὺς θεοὺς λεληθέναι, δοκεῖ πονηρὰ καὶ δοκῶν ἀλίσκεται, ὅταν σχολὴν ἄγουσα τυγχάνῃ Δίκη. Ὅρατε ὅσοι δοκεῖτε οὐκ εἶναι θεόν. Ju. + Δις ἐξαμαρτάνοντες οὐκ εὐγνωμόνως ἔστι <ν> γάρ, ἔστιν· εἰ δὲ τις πράττει καλῶς, κακὸς πεφυκώς, τὸν χρόνον κερδαινέτω· χρόνῳ γὰρ οὗτος ὕστερον δώσει Δίκην. Menander Ps. [25]

^{h1} Just., de Mon., 4: Καὶ ὅτι οὐ σπονδῇ καὶ θυμιάματι κακούργων προσφέρεται ὁ θεός, ἀλλ' εὐθύτητι τὰς τιμωρίας προσνέμει ἐκάστῳ, μαρτυρήσει μοι Φιλήμων πάλιν· εἴ τις δὲ θυσίαν προσφέρων, ὦ Πάμφιλε, ταύρων τι πλῆθος ἢ ἐρίφων, ἢ νῆ Δία ἐτέρων τοιούτων, ἢ κατασκευάσματα, χρυσᾶς ποιήσας χλαμύδας ἥτοι πορφυρᾶς, ἢ δι' ἐλέφαντος ἢ σμαράγδου ζώδια, εὖνουν νομίζει τὸν θεὸν καθιστάναι, πεπλάνηται ἐκεῖνος καὶ φρένας κούφας ἔχει. δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα χρήσιμον πεφυκέναι, μὴ παρθένους φθείροντα καὶ μοιχώμενον, κλέπτοντα καὶ σφάττοντα χρημάτων χάριν· Ju. + Τάλλότρια βλέποντα, κάπιθυμοῦντα Ἦτοι γυναικὸς πολυτελοῦς ἢ δώματος Ἦ κτήσεως παιδὸς τε παιδίσκης θ' ἀπλῶς, Ἰππων, βοῶν τὸ σύνολον ἢ κτηνῶν. Τί δὴ; μηδὲ βελόνης ἔναμμα ἐπιθυμήσης, [Πάμ]φιλε· ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρῶν. μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε, ἐπιθυμήσης ποτὲ ἀλλοτρίας· ὁ γὰρ θεὸς δικαίοις ἔργοις ἥδεται καὶ οὐκ ἀδίκους, πονοῦντα δὲ ἐξ τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον, τὴν γῆν ἀροῦντα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν. θεῷ δὲ θῦε διὰ τέλους δίκαιος ὢν, μὴ λαμπρὸς ὢν ταῖς χλαμύσιν ὡς τῇ καρδίᾳ. βροντῆς ἐὰν ἀκούσης, μὴ φύγῃς, μὴ <δέν> συνειδῶς αὐτὸς αὐτῷ, δέσποτα· ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρῶν. Clem. [30]

^{h2} Alex., Strom., 5, 14.119, 2: (119, 1:) Ναὶ μὴν διὰ τοῦ Ἡσαΐου ... «τί μοι πλῆθος τῶν θυσίων;» ... καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις, Μένανδρος ὁ κωμικὸς αὐταῖς γράφει ταῖς λέξεσιν· εἴ τις δὲ θυσίαν προσφέρων, ὦ Πάμφιλε, ταύρων τι πλῆθος ἢ ἐρίφων, ἢ νῆ Δία ἐτέρων τοιούτων, ἢ κατασκευάσματα, χρυσᾶς ποιήσας χλαμύδας ἥτοι πορφυρᾶς, ἢ δι' ἐλέφαντος ἢ σμαράγδου ζώδια, εὖνουν νομίζει τὸν θεὸν καθιστάναι, πεπλάνηται ἐκεῖνος καὶ φρένας κούφας ἔχει. δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα χρήσιμον πεφυκέναι, μὴ παρθένους φθείροντα καὶ μοιχώμενον, κλέπτοντα καὶ σφάττοντα χρημάτων χάριν· Ju. + Τάλλότρια βλέποντα, κάπιθυμοῦντα Ἦτοι γυναικὸς πολυτελοῦς ἢ δώματος Ἦ κτήσεως παιδὸς τε παιδίσκης θ' ἀπλῶς, Ἰππων, βοῶν τὸ σύνολον ἢ κτηνῶν. Τί δὴ; μηδὲ βελόνης ἔναμμα ἐπιθυμήσης, [Πάμ]φιλε· ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρῶν. Καὶ πάλιν ὁ Μένανδρος παραφράζων τὴν γραφὴν ἐκείνην» θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον» ὥδέ πως γράφει· μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε, ἐπιθυμήσης ποτὲ ἀλλοτρίας· ὁ γὰρ θεὸς δικαίοις ἔργοις ἥδεται καὶ οὐκ ἀδίκους, πονοῦντα δὲ ἐξ τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον, τὴν γῆν ἀροῦντα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν. θεῷ δὲ θῦε διὰ τέλους δίκαιος ὢν, μὴ λαμπρὸς ὢν ταῖς χλαμύσιν ὡς τῇ καρδίᾳ. βροντῆς ἐὰν ἀκούσης, μὴ φύγῃς, μὴ <δέν> συνειδῶς αὐτὸς αὐτῷ, δέσποτα· ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρῶν. Diphilus Ps. [35]

^{j1} Just., de Mon., 5: Καὶ Μένανδρος ἐν Διφίλῳ· Διότι τὸν κύριον πάντων ἀεὶ Καὶ πατέρα τοῦτον διὰ τέλους τιμᾶν μόνον, Ἀγαθῶν τοσούτων εὐρετὴν καὶ κτίστορα. Clem. [5]

^{j2} Alex., Strom., 5, 14. 133, 3—4: (Ὅρφεὺς λέγει· cf. d, v. 17): ὦ πειθόμενος ὁ κωμικὸς Δίφιλος γνωμικώτατα· Διότι τὸν ὄντα κύριον πάντων ἀεὶ Καὶ πατέρα τοῦτον διὰ τέλους τιμᾶν μόνον, Ἀγαθῶν τοσούτων εὐρετὴν καὶ κτίστορα. Euripides (περὶ τε τῶν θυσιῶν· Is. [5])

, 1, 113). παγκάλως τοίνυν καὶ ὁ Εὐριπίδης συνάδει τούτοις γράφων· ποῖος δ' ἂν οἶκος τεκτόνων πλασθεὶς ὑπο δέμας τὸ θεῖον περιβάλοι τοίχων πτυχαῖς; (Hesiodus), Homerus, Callimachus / Linus Clem.

- ¹¹ Alex., Strom., 5, 14. 107, 2—4: Ἀλλὰ καὶ τὴν ἑβδόμην ἱερὰν οὐ μόνον οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνας ἴσασι, καθ' ἣν ὁ πᾶς κόσμος κυκλεῖται τῶν ζωογονουμένων καὶ φυομένων ἀπάντων. Ἡσίοδος μὲν <οὖν> οὕτως περὶ αὐτῆς λέγει· πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἡμαρ. καὶ πάλιν· ἑβδομάτῃ δ' αὖθις λαμπρὸν φάος ἡελίοιο. Ὅμηρος δέ· ἑβδομάτῃ δῆπειτα κατήλυθεν ἱερὸν ἡμαρ. καὶ ἑβδόμη ἦν ἱερή. καὶ πάλιν· ἑβδομον ἡμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα. καὶ αὖθις· ἑβδομάτῃ δ' ἡοὶ λίπομεν ῥόον ἐξ Ἀχέροντος. ναὶ μὴν καὶ Καλλίμαχος ὁ ποιητὴς γράφει· ἑβδομάτῃ δ' ἡοὶ καὶ οἱ τετύκοντο ἅπαντα. καὶ πάλιν· ἑβδόμη εἶν ἀγαθοῖς <ι> καὶ ἑβδόμη ἐστὶ γενέθλη. καὶ ἑβδόμη ἐν πρώτοισι[ν] καὶ ἑβδόμη ἐστὶ τελείη. καὶ ἑπτὰ δὲ πάντα τέτυκτο ἐν οὐρανῷ ἀστερόεντι, ἐν κύκλοισι φανέντα ἐπιτελλομένοις ἐνιαυτοῖς. ἀλλὰ καὶ αἱ Σόλωνος ἐλεγεῖαι σφόδρα τὴν ἑβδόμαδα ἐκθειάζουσιν. Eus, Praep. ^[30]
- ¹² Ev., 13, 12, 13: δι' ἑβδομάδων δὲ καὶ πᾶς ὁ κόσμος κυκλεῖται τῶν ζωογονουμένων καὶ τῶν φυομένων ἀπάντων· τῷ δὲ σάββατον αὐτὴν προσαγορεύεσθαι διερμηνεύεται ἀνάπαυσις οὕσα. διασάφει δὲ καὶ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος, μετεληφότες ἐκ τῶν ἡμετέρων βιβλίων ἱερὰν εἶναι. Ἡσίοδος μὲν οὕτως· πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἡμαρ. καὶ πάλιν λέγει· ἑβδομάτῃ δ' αὖθις λαμπρὸν φάος ἡελίοιο. Ὅμηρος δὲ οὕτω λέγει· ἑβδομάτῃ δῆπειτα κατήλυθεν ἱερὸν ἡμαρ. καὶ πάλιν· ἑβδομον ἡμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα. καὶ ἑβδομάτῃ δ' ἡοὶ λίπομεν ῥόον ἐξ Ἀχέροντος. τοῦτο δὲ σημαίνων, ὥς ἀπὸ τῆς κατὰ ψυχὴν λήθης καὶ κακίας ἐν τῷ κατὰ ἀλήθειαν ἑβδόμῳ λόγῳ καταλιμπάνεται τὰ προειρημένα καὶ γινώσιν ἀληθείας λαμβάνομεν, καθὼς προεῖρηται. Λίνος δέ φησιν οὕτως· ἑβδομάτῃ δ' ἡοὶ καὶ οἱ τετύκοντο ἅπαντα. καὶ πάλιν· ἑβδόμη εἶν ἀγαθοῖς <ι> καὶ ἑβδόμη ἐστὶ γενέθλη. καὶ ἑβδόμη ἐν πρώτοισι[ν] καὶ ἑβδόμη ἐστὶ τελείη. <καὶ> ἑπτὰ δὲ πάντα τέτυκτο ἐν οὐρανῷ ἀστερόεντι, ἐν κύκλοισι φανέντα ἐπιτελλομένοις ἐνιαυτοῖς. Sophocles ὁ Σοφοκλῆς δὲ εὐθυρημόνως γράφει· τὴν τοῦδε γὰρ τοι Ζεὺς ἔγῃ με μητέρα, οὐ χρυσόμορφος οὐδ' ἐπημφιεσμένος πτίλον κύκνειον, ὥς κόρην Πλευρωνίαν ὑπημβρύωσεν, ἀλλ' ὀλοσχερὴς ἀνήρ. ^[5]
- ^m εἶτα ὑπελθὼν καὶ δὴ ἐπήγαγεν· ταχὺς δὲ βαθμοῖς νυμφικοῖς ἐπεστάθη ὁ μοιχός. ἐφ' οἷς ἔτι φανερώτερον τὴν ἀκρασίαν τοῦ μυθοποιουμένου· Διὸς ὧδέ πως ἐκδιηγεῖται· ὃ δ' οὔτε δαιτὸς οὔτε χέρνιβος θιγὼν πρὸς λέκτρον ἦεν καρδίαν ὠδαγμένος ὅλην δ' ἐκείνην εὐφρόνην ἐθόρνυτο. Hesiodus Strom. ^[10]
- ⁿ¹ , 5, 14.112, 3: (περὶ τοῦ θεοῦ γράφει) ... ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡσίοδος αὐτὸς γὰρ πάντων ἀθανάτων· σέο δ' οὔτις ἐρήριστα κράτος ἄλλος. Protr. ^[5]
- ⁿ² , 6, 73, 3. (Ἄρατος ... τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ ...) ταύτῃ τοι καὶ ὁ Ἀσκραῖος αἰνίττεται Ἡσίοδος τὸν θεόν· βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐστιν ἀθανάτων· σέο δ' οὔτις ἐρήριστα κράτος ἄλλος. ^[5]